

LENINA KĀROGS

LATVIJAS KOMUNISTIKĀ PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMEZ LAIKRAKSTS

Tehnikas remonts sokas

Lauksaimniecības tehnikas remonts sekmīgi soka agrofirmas «Krasnij Oktjabrj» kolhoza pirmā iecirkna mehanizatoriem. Pēc lauku darbu pabeigšanas viņi uzreiz kērās pie E tipa graudu un lopbarības kombainu, augsnies apstrādes un sējas tehnikas sagatavošanas. Nu atlikuši neizremontēti tikai 20 procenti kultivatoru, 25 procenti sēmašinu, 15 procenti arku. Šo tehniku plānots izremontēt līdz 15. janvārim.

Sekmīgi lauksaimniecības mašīnu un traktoru remonta nodrošina gan mehanizatoru centīgais darbs, gan inženier-

tehniskā dienesta rūpes. Uzmanība pievērsta ne tikai darba tempim, bet arī remonta kvalitātei.

ATTĒLOS: pirmā iecirkna mehanizatori — labākie lauksaimniecības tehnikas remontētāji:

• Aleksejs Sabanksis (at-tēls pa kreisi) sagatavojis kultivatoru, sēmašinu, traktoru,

beidz remontēt arku (rudens aršanas darbos viņš bija viens no veiksmīgākajiem saimniecībā);

• jaunie mehanizatori komjaunieši Vladimirs Bulovs un Nikolajs Pozņakovs jau izremontējuši visu uzticēto tehniku un tagad palīdz pārējiem.

J. ZANDES foto

Nostiprināt piegāžu disciplīnu

Analizējot rezultātus, kas gūti, pildot valsts uzdevumus metāllūžu nodošanā, var secināt, ka vairāku kolektīvu vadītāji veikuši šo darbu ar lielu atbildību. Sādu kolektīvu vidū var minēt Līvānu būvmateriālu un konstrukciju kombinātu, stikla fabriku, kūdras fabriku, specializēto parvietojamo mehanizēto kolonnu, Kirova, Raiņa, Oškalna kolhozus un kolhozu «Zelta vārpa».

Tomēr vēl daudzi uzņēmumi, kolhozi un padomju saimniecības turpina strādāt pa vecam, it kā visas mūsu sabiedrības dzīves pārkārtošanas process tos nemaz neskartu. Kā lai citādi izskaidro vadītāju un galveno grāmatveida šādu rīcību: par metāllūžu nepiegādāšanu viņi samaksājuši (protams, ne jau no savas kabatas) diezgan lielu soda naudu. Piemēram, «Rīga» pāterētāju biedrības sagādes kanabis samaksājis 2 764 rubļus, rajona pāterētāju biedrība — 311 rubļus, Preiļu 21. PMK — 548 rubļus, kolhozs «Dzintars» — 438 rubļus, Suvorova kolhozs

— 282 rubļus, kolhozs «Sīļukalns» — 170 rubļus soda naudas.

Sādās reizēs parasti aizbildinās ar metāllūžu, transporta, degvielas trūkumu. Lai gan patiesībā metāllūžni visbiežāk ieaug nezāles, sarūsē. Vārdu sakot, klūst nekam nederigi. «Lauktechnikas» rajona apvienība pieteikumus to izvešanai nešaņem, saimniecībās transportlīdzekļu noslogotības pakāpe ārkārtīgi zema. Citiem vārdiem sakot, visa valna ir tā, ka dispēci, kuriem jāpārziņa autotransporta darbs, nepietiekami organizē metāllūžu izvešanu.

Daudzu uzņēmumu un saimniecību pārēja uz pašfinansēšanu pirmām kārtām liek visiem kolektīviem saprast, ka virs normatīvās rezerves, lieki kredīti un soda naudas — tie ir robi savā budžetā. Un tie nevar neietekmēt vispārējo labklājību. Tātad — jāsaņemas. Ja kāds joprojām domā, ka arī jaunajos saimniekošanas apstākļos būs iespējams segt

paša neizdarības dēļ radušos zaudējumus no kopējā makā, tad viņš rūgti maldās.

Rajona agrorūpnieciskā apvienība jau informējusi visus rajona kolhozus un padomju saimniecības par valsts uzdevumu metāllūžni nodošanā 1988. gadam. Pasūtījums uzņēmumiem noteikus augstākstāvošās ministrijas un resori. Tagad viss atkarīgs no piegādātājiem.

Katra šī piegādātāja uzdevums ir, sakot ar jaunā gada pirmo mēnesi, kertas pie minētā valsts uzdevuma izpildes. Metāllūžni taču ir neizstājama izejviela metalurgiskajiem uzņēmumiem. Darba kolektīvu, partijas organizāciju vadītājiem, pilsētu un ciemu Tautas deputātu padomju izpildkomitejām nekavējoties jāpastiprina kontrole, lai nodrošinātu šī valstiski svarīgā uzdevuma izpildi.

F. SOLOMAHINS,
melno metālu otrreizējo izejvielu re-publikāniskās ražošanas apvienības pilnvarotais

Ordenis — internātskolas direktoram

Par panākumiem bārenu un bez vecāku gādības palikušo bērnu internātskolu un profesionāli tehnisko vidusskolu Izcilāko darbinieku un sabiedrības pārstāvju.

Starp apbalvotajiem mūsu republikā ir arī Aglonas bārenu un bez vecāku gādības palikušo bērnu internātskolas direktors ANDRIS PUZO. Viņš apbalvots ar ordeni «Goda Zīme».

Apbalvotas ar medaļu „Darba veterāns

Ražošanas apvienības «Daiļrade» Līvānu iecirkna kolektīva pūrā ir daudz labu darbu. Te izgatavo tautas patēriņa preces — izstrādājumus, kurus pieprasīta daudzīgo daudzi ledzīvotāji. Iecirkna kolektīvā strādā ne mazums darba veterānu — īstu sava amata meistarū. Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijs PSRS Augstākās Padomes Prezidijs no viņiem apbalvojis

ar medaļām «Darba veterāns». Sis apbalvojums, kurš godam nopelnīts ar ilggadēju un pašaizlīedzīgu darbu, piešķirts iecirkna vadītājai ANNĀ PRIKULEI, audējai un adītājai MONIKAI KLĀVINSKAI, audējai ALBINEI KLINTIJ un adītājai ELVIRAI SIPOLAI.

Medaļas «Darba veterāns» iecirkna pieredzējušajām daļamata meistarēm tika pāsniegtas svinīgos apstākļos.

Preiļu rajona kara komisāra PAVĒLE Nr. 257

1987. gada 24. decembri

Preiļos

PAR PILSONU REGISTRĀCIJU IE SAUKŠANAS PUNKTA

1. §

Pamatotītēs uz PSRS Likumu «Par vispārējo karaklausību», laikā no 1988. gada 6. janvāra līdz 29. februārim tiek pazīnota 1971. gadā dzimušo pilsonu reģistrācija Latvijas PSR Preiļu rajona iesaukšanas punktā.

2. §

Uz reģistrāciju jāierodas pastāvīgi vai pagaidām Preiļu rajona teritorijā dzīvojošām personām, kuras dzimušas 1971. gadā, kā arī visiem vecāko gadagājumu pilsoniem, kas nav iepriekš reģistrējušies.

3. §

Uz reģistrāciju jāierodas pēc šādas adreses: Preiļi, 1. Maija ielā 7 stundā un dienā, kā arī ar dokumentiem, kas norādīti personālā pavēstē.

Pilsoniem, kuri kaut kāda iemesla dēļ nav sanēmuši pāvesti, jāierodas rajona kara komisariātā 1988. gada 17. februārī.

Saskaņā ar PSRS Likumu «Par vispārējo karaklausību», uzņēmumu, iestāžu, kolhozu un mācību iestāžu administrācijai jāpiešķir pilsoniem, kuri tiek reģistrēti iesaukšanas punktā, atvaijnījums uz laiku, kas nepieciešams reģistrācijas nokārtošanai, tā arī atbild par viņu savlaicīgu ierašanos rajona kara komisariātā.

V. SUPRUNS,
Preiļu rajona kara komisārs, apakšpulkvedis

IZNĀK. KOPS

1950. GADA 29. MARTA

Nr. 153 (3692)

26.

DECEMBRIS
SESTDIENA,

1987. GADS
Maksā 3 kap.

Informācija

Atbilstoši mūsu iespējām

● Nesen mūsu uzņēmumu informēja par fondu izveidošanas normatīviem jaunās tehnikas ie-viešanai, sociālajiem un kultūras pasākumiem, dzīvokļu celtniecībai un materiālajai stimulēšanai, levērojot to, ka ar nākamā gada 1. janvāri rūpniča saks strādāt pašfinansēšanas apstākļos.

Saskaņā ar šiem normatīviem uzņēmums slēdz saimnieciskus līgumus ar valsts un republikas vadošajiem zinātniski pētnieciskajiem institūtiem par jaunām tehniskām izstrādām celtniecībā, ražošanas rekonstrukcijā un tehniskā modernizēšanā. Ja reiz tas viss tiks realizēts par mūsu pašu līdzekļiem, mēs labprātā izvēlamies jau gatavas izstrādēs, kuras garantē augstu efektivitāti.

Rūpničā pilnā spārā turpinās ekonomiskās mācības. Zināšanu apguvē palīdz gan Daugavpils speciālisti, gan mūsu propagandisti.

Ievēlēta darba kolektīva padome. To vada ražošanas nodajas priekšniece J. Reinbāha. Sogad atkārtoti izdarīta darba vietu atestācija.

Visu šo lielo un nopietno darbu vada komisija, kuras priekšgalā ir rūpničas direktors A. Sedvalds.

J. LIEPA,
Līvānu eksperimentalas biokīmiskās rūpničas galvenais inženieris

Pārmaiņām esam gatavi

● Mūsu organizācijas vadošie speciālisti apguva jaunās saimniekošanas metodes, pēc kurām SCO saks strādāt ar 1988. gada 1. janvāri.

Vakar notika pēdējā šīs apmācību grupas nodarbība. Pašfinansēšana, saimnieciskais aprēķins, pašatmaksāšanās. Balstoties uz faktu materiālu, nodarbībā šos jēdzienus jau vairākus mēnešus analizēja LPSR Tautas saimniecības speciālistu kvalifikācijas paaugstināšanas starpnozaru institūtu Daugavpils Ekonomikas un vadības fakultātes pasniedzēji.

Mūsu grupas klausītājiem (pavisam bijām 40 cilvēki — sākot no SCO priekšsēdētāja līdz meistaram) sevišķi interesēja likās izbraukuma nodarbība, kura notika Daugavpils teritorīlā vispārējās celtniecības tresta 2. celtniecības pārvadē. Seit mēs saņēmām izsmēlošas atbildes uz visiem jautājumiem, apmeklējām kompjūteru klasi, kurā apstrādā noreķinu dokumentāciju.

J. BAIBA,
SCO priekšsēdētāja vietnieks

Pārraižu kvalitāte uzlabojas

● Preiļu radioreleju stacija samontēts un nodots ekspluatācijā jauns telesignālu raidītājs FTR-10.

Tā jauda ir 10 vati (vecā raidītāja «RUTAN-1» jauda bija tikai 1 vats). Tātad jūtami palielinās telepārraižu drošas uzveres zona. Jaunais raidītājs transliē Centrālās televīzijas II programmu Preiļiem.

Ja telepārraidēs tomēr ir traucējumi (var rasties nepieciešamība paregulēt uzverosās antenas), tad zipojiet par tiem ražošanas apvienības «Elektron» Preiļu iecirknī, kurš apkalpo telepārraižu uzveršanas tehniku un noskoņo kolektīvo antenu pastiprinātājus.

B. KALNIŅŠ,
Preiļu radioreleju stacijas priekšnieks

Novada vēstures lappuses

Rēzeknes novadpētniecības muzeja pastāvīgajā ekspozīcijā, 1917. gada ir skatāma ārēji necila dokumenta dokumentu izdevusi Viskrievijas Centrālās Izpildu komitejas Iekšlietu des lietu nodaļa 1917. gada 14. Padomes Izpildu komitejai tiek paziņots, ka nav nekādu šķēršļu Latgales (t. i., Daugavpils, Ludzas un Rēzeknes aprīņku) atdalīšanai no Vitebskas gubernas. Šo mūsu novadam tiek svarīgo dokumentu parakstījus nodaļas komisārs M. Lācis.

Ja, dokuments ārēji necils, bet — kādu nozīmīgu vēsturisku pagriezeni izgaismo lieļa Latvijas novada laju dzīvē. Acīmredzot, tas ir viens no pirmajiem jaunās Padomju valsts Oktobra revolūcijas dienās Izstrādātās «Krievijas tautu tiesību deklarācijas» Istenojumiem dzīvē.

Tiesa, dažam, kas mūsu nelielas tautas vēsturi lepazinās pavīšķi, var likties: kas tur sevišķi — atdalī, pievienot. Latgale taču vienmēr bijusi un ir latviešu zeme.

Tā gan. Kopš ir vēsturiskās liecības par baltu čīsu apmešanos Baltijas jūras piekrastē, latgalī (tāpat kā lietuvieši) teritoriali bijuši visvalrāk izvērtēties. Hronikas liecina, ka viņi miltuši ne tikai tagadējā Latgalē, bet līdz Cēsim, Valmierai, ka latgalījumi bijuši vismaz divi valstiski stipri veidojumi — Jersikas un Tālavas zemes, kā arī mazāki — Atdzele, Autīne, Koknese, ka viņiem ir bijusi īstīgi attīstīta amatniecība, domājams, tā citas materiālās un garīgās kultūras sfēras. Ka arī latviešu tautas un Latvijas nosaukums no tās pašas fonētiskās saknes «lat».

Rīgas bīskapijas un Livonijas ordena valdišanas laikos visas Latvijā dzīvojošas cilts (kā jau vienas kungu nācijas vēzēnes) bija cik necik vienotas. Taču Livonijas ordenis 16. gadsimtā sabruka. Un pēc 1657. gada Kadrisas miera un 1667. gada Andrusovas pamiera līgumiem (starp Zviedriju, Krīeviju, Poliju) visas zemes, kas atradās uz austrumiem no Alviešiem un Pededes, galīgi atšķirīgi pārējiem latviešu apgabaliem. Te bija poju Inflantija. Pēc 1772. gadā notikušās Polijas sadalīšanas latviešu novadi tiek pievienoti Krīevijas Impērijai. Latgallē vispirms pievieno Pleskavas, pēc tam — Vitebskas gubernai.

Sacīsiet, ka tā jau vēsturē bieži Izrikojās ar mazām tautībām. Jā, Izrikojās, bet — cik šāda Izrikošanās tām maksāja? Daudzus pat vispār pazuda no zemes virsas.

Latvieši nepazuda. Viņu spēks — zemēku tautas augstāja kultūra. Viegli neklājās nevienam, arī latgalīiem. Kaut viņi netika tā izkauti cilnās ar krustnešiem kā zemgaļi, kaut viņus tiek joti nepļāva mēris kā vidzemniekus un kurzemniekus. Taču Latgale valrākus gadsimtus bija vācu, lietuviešu un krievu militāro sadursmju galvenais laiks. Pakļauta Rečai — Pospolītai, Latgale bija nomala provincē, no kurienes kātrs pāns centās raut ko ne valrāk, dot ko ne mazāk. Visupēdīgi (19. gadsimtā) Latgale nokļūst stāpējumi un cariskā režīma nostiprināšanās dzirnakmeņiem, kam tāda saujinātās latviešu bijusi nebūtu.

17. — 18. gadsimtā šeit apmetušies jezuīti mēģināja dibināt dažu skolu, paši mācījās vietējo valodu un lespēja pirmās grāmatas latviešu valodā (lūgsmas), taču vēlāk tie muižnieki un baznīcungi pret vietējo valodu un kultūru izturējās krietni vienaldzīgā, to kroplojot un nīdējot uz nebēdu. Piemēram, vācu mācītājs Bilenšteins pēc Inflantijas apsekošanas vēstī Rīgā, ka latviešu valoda Latgalē gandrīz val iizzudusi, pat vietējie baznīcungi tās nerunājot.

Citādākās domās gan ir Drīcānu barons G. Mantelfelis, bet arī viņa pašalziedzīgais darbs pie «Inflantu zemes kalendera abā lalkagromētā» (1862 — 1870) izdošanas drīzāk nozīmīgs ar tāni ievietotās tautās pieejamās lasāmvielas daudzību nekā ar rakstu valodas izkopšanu. Taču drīz jebkādiem nacionālās atmodas dīgstiem uzbrūk nezēlīga salīna. Pēc 1863. gada poju muižnieku sacelšanās apspiešanas visam impērijas ziemērletumu apgabalam tiek uzsptests generālgubernatora cirkulārs par jebkādu drukas darbu ar latīnu burtiem alīzlegšanu, par mācīšanu skolās vienīgi krievu valodā, par slāviskās ortogrāfijas ieviešanu latviešu rakstībā un drukā. Tas ilgst ne mēnesi, ne gadu, bet gandrīz vesela cilvēka mūža garumā — četras gadu desmitus.

Vilnas mācību apgabala kurators J. Korņīlovs to pamato: «Ticiet, ne ar kare-

citur uz jundītu nepiēredzētas brīves alkās, tiktū dibinātas Strādnieku un zemnieku padomes, saukta kopā darba jaunatne, izdots marksistiskas ievirzes literārās žurnāls «Gunkurs».

Buržuāziskās Latvijas izdevumos tiek daudzīnās šīs pat laikā notikušais Latgales pārstāvju kongress, kurā esot izlemts visas Latvijas apvienošanās. Taču darba tauta šo saietu neatzina — pārāk pašpārlecināti par savu galdāmo labklājību tanī savus noteikumus gribēja diktēt vietējie buržuji un klerikāji. Tāpēc tiek pēc Oktobra sociālistiskās revolūcijas uzvaras, tiek savā strādnieku un zemnieku valstī pati darba tauta par īstam var lemt savu nākotni.

Pagājis tikai mēnesis, kopš viņi Latgales pilso sarkanās karogi. Un 3. decembrī (pēc vecā stila) Rēzeknē I Latgales Padomju kongresā pamatojoties uz to, ka šajā Vitebskas gubernas daļā 67 procenti ledzīvotāju ir latvieši, kuri kultūras un visspārējās dzīves ziņā ir krasī atšķirīgi no pārējiem gubernas ledzīvotājiem, delegāti ar 202 balsīm (pret bija 74, atturējās 14) pleņem rezolūciju par Latgales pašnoteikšanos un par pievienošanos pārējai Latvijai.

Vai Latgales latvieši ar to ko ieguva? Neņemsmīles paredzēt vēstures galtu, ja latgalieši administratīvi būtu palikuši pie Baltkrievijas. Nevajadzētu divdesmit gadu atrasties buržuji kalpībā. Taču — valšodien būtu tikpat stipra šīs tautas dalas etniskā sakne? Nezilēsim kafijas biezumos. Labāk pasekosim reālajai vēsturei!

spēka palīdzību, ne policejiskiem līdzekļiem mēs polonismu neiznīcināsim. Krievu izglītība ir stiprāk par krievu durklī.» Tātad — nacionālās apspiešibas naks. Un — ko tāni vareja līdzēt no nedaudzo cilvēku pašuzuprēšanās, no ikdienas darbiem brīvajos brīstot un pārakstot grāmatas ar roku? Kaut val Andreja Jūrdzā 15 sējumi ar 1 000 lapām katrā... Taču tiek vienā eksemplārā. Un uz veselu pagastu vai pat plašāku apvidu. Protams, jau pats šo cilvēku filantropisms ir apbrīnas vērti, nerunājot nemaz, ka viņi būtībā bija pirmie no šejenes latviešiem, kas rakstīja savā dzīmtajā mēlē, kas mēģināja lauzīties arī beletristikā. Dienmērī, tiek autodidakti. Tādēļ būtu negodīgi šo tautas dzījnieku sniegumu mērit ar tādu pašu mērākulu kā Tērbatas val Pēterburgas skolās mācītu rakstītāju daiļdarbus.

Latgale laikmetu griežos

Vienīgais izglītotākais viņu vīdu — Pīters Miglinīks (1850 — 1883). Un varbūt vēsturnieki šodien viņu piemīnētu ne vien kā redzamāko tā laika cīņā pret sociālajām netalsnībām, bet arī kā pirmo latviešu dzījnieku ar revolucionāru ievirzi, ar skaldru tautas nākotnes mērķu redzējumu. Bet — līdz mūsdienām atnākuši tiek nedaudzi viņa dzējoļi, kas drīzāk ir tiek atsevišķi fragmenti. Autors it kā saudega nevienlīdzīgajā cīņā jau 33 gadu vecumā.

Viļņas arhīvārs J. Sprogis, kurš latviešu kultūrvēsturē legālis kā centīgs folklorists, mēģinot latgaliešu rakstību ieviest krievu alfabetā, diemzīlē līdzārija tiek «iāča pakalpojumu», jo nu carisms uzskatīja, ka ir atrausta alternatīva aizliegtajam. Taču pati tauta šo letelkumu neplēnēma. Tādēļ Inflantijas latviešiem līdz pat 1905. gadam nav savas drukātās literatūras.

Sacīsiet: kāpēc nevarēja lasīt tās pašas grāmatas un avīzes, ko Vidzemes un Kurzemes latvieši? Taču tas viss bija vidiņš, kas lasītāku apgvuvi no katoļu rakstībām, vienkārši nesaprata (tāpat kā Sproga izdoto kalendāru kīrilīcā).

Visbeldzot jāatzīmē arī šīs puses vispārējā ekonomiskā atbalīcība, dzimtbūšanas atcelšana tiek 1861. gadā, novēlota skolu tiekela veidošanās, mācītāju kūdišana nelaiš bērnus pareizticīgo skolās... Ne jau poētīsma dēļ Rainis vēl 1911. gadā salīdzina savu «jaunu dienu zemi» ar «alzīmušu princesi» un ar patiesu sāpi sirdī tai sauc: «Ko tu guli, acamūst!»

Pirmais laikraksts latgalīšiem «Geisma» atklātību ierauga tikai posotru gadu pēc drukas aizliegumā atcelšanas (1905. gadsimtā). Taču to jo drīz nobolotē melnsvārči, vieta likdamī savas reliģiskā opīja piedvakotās lapeles. Pirmā draudzes un tirdzniecības skola, kur kaut dažās mācību standās dzīrē latviešu valodu, rodas tiek 1907. gada. Ap to pašu laiku — pirmās teatra izrādes, pirmie kori, izstāde. Tam pamātā tiek atsevišķu ievērojumi (P. Miglinika māsu dēlu F. Kempa un N. Rancāna, dakteri O. Skrindas) fanātiskā neatlaideiba.

Tāpēc revolucionārās pārmaitīnas Latgale ir gaidītākas kā jebkur citur. Mūždien taču nevar dzīvot absolūta ekonomiskā un garīgā nabādzībā.

Tādēļ pieteik nograndēt Februāra revolūcijai un norīpot no monarha galvas kronim, lai gan Rēzeknē, gan Ludzā un

Tiesa, 1917. gadā apvienošanas darbutā arī nepagūst pabeigt, jo visam pāri kā melna lavīna pārvejas Vilhelma karapūju uguns rati.

Arī 1919. gadā, kaut Latgales pārstāvji kā pilntiesīgi sūtni piedalās Apvienotajā Latvijas Strādnieku, bezzemnieku un strēlnieku I kongresā, kaut Latgale dzīvo kopējā sociālistisko apjausmu ritmā ar pārējiem tautas brāļiem, vēl atrodas ne mazums tādu (tiesa, tie ir cītautību pārstāvji), kuri apšaubā apvienošanās līetderīgumu un sūta uz VCIK lūgumus par jautājuma pārskatīšanu. Tie tiek pēc J. Sverdlova ieteikuma Rēzeknē sasauktajā ārkārtējā kongresā Latvijas apvienošanai tiek plieks punkts.

1919. gada 8. martā Padomju Latvijas valdība izdod rīkojumu par oficiālajām rakstībām ietekamību valodām. Sis rīkojums pamatojis ar republikas Konstitūciju, tas ievēro visu vītejā valodu līdzītību. Rīkojuma noteikts: «Iekšējo darīšanu valoda kā centrā, tā uz vietas ir viena no vietējām valodām pēc ledzīvotāju valrākuma — latviešu, latgaliešu, krievu. Sarakstīšanās ar Latgales aprīņku iestādēm noteik latgaliešu val krievu valodās. Kā centrālajām, tā vietējām iestādēm jāplēnēm rakstībās lesniegumi visās vītejās valodās (latviešu, latgaliešu, krievu, vācu, ebreju, igaunu un lietuviešu).» Rīkojumu parakstījis Padomju Latvijas valdības sekretārs Kārklinš.

Patiem — tiek 1919. gadā visas Latgales skolas pāriet uz mācīšanu dzīmtajā valodā. Strauji tiek gatavoti skolotāju kadri, jo pirmsrevolucionārās pedagoģisko izglītību ieguvuši tiek kādēļ pārdesmit latgalieši. Bet analīfētās — 55 procenti. Tādēļ padomju izglītības darbiniekam Latgalē darba ne arodzēt. Un toreiz Šajā Jomā radās labs atbalsts.

Padomju Latvijas valdība uz laiku aometās Rēzeknē (1919. gada jūlijā — 1920. gada janvārī). Te ierodas vīrķne redzamu komunistiskās partijas un kultūras darbinieku: D. Beikā, R. Endrups, R. Eihe, J. Pētersons, E. Eferts — Klusais, J. Bergis u.c. Kaut I. Zeberīnš Andreju Upīti uzzīmējis Rēzeknē stāvam rīndā ar zupas katlinu, taču vīnš 1919. gadā šeit ir arī kultūras dalas vadītājs. Vīna pārziņa ir trīs klubi, teātris ar algotiem aktieriem, bet, kad Rēzeknē ierodas bīluīsais «Proletkulta» kora diržētājs J. Ozolinš, vīna plānos ir izvēlēti lieli simfoniski orkestri, kuri repertuārā būtu revolucionārie un klasiskie skandari, latviešu tautas mūzikā, kā arī strādnieku konservatoriu. Arī tēnieks K. Zāle brauca uz Rēzeknē ne jau tāpat vien. Tāpēc šis gads Latgales dzīvē ir nozīmīgāks par dažiem citiem gadu desmitiem.

Taču padomju varai uz laiku ir jāatkāpas. Un Latgale atkal ir lēta darbaspēka piegādātāja Vidzemes un Kurzemes lielīslīmniecībām.

Nē! Kā Rainis saka: «Mesti ir kauliņi, traucat uz priekšu, viesuļi!» Latgalē pagūte aizdedzināt tās iekšējā nemiera zemdegus, kas te vienā, te cīta vietā izšauj pa spožālībām.

1924. gadā Daugavpili un 1925. gadā Rēzeknē tiek dibināti skolotāju institūti. Ar 1921. gadu atsākas lugu iestudēšana, un drīz teātris Rēzeknē kļūst par stacionāro Latgales teātri, kura darbojas atzītas latviešu skatuves personības: Zeltmatis, E. Feldmanis, A. Abele, N. Krauklis. Te viesojas L. Špilbergs, M. Čehovs. Velāk ir teātris arī Daugavpili. 1932. gadā J. Rozīts dibināta Tautas konservatoriju, F. Varslavāns pulcē ap sevi māksliniekus A. Egli, V. Kalvānu, N. Breiķu, A. Zirni u.c., tā izvēldodams vīnu no stiprākajām radiošajām grupām ārpus Rīgas. Vēsturnieks B. Brezīgs 1933. gadā izstāvē zinātni doktora graudu Briseles universitātē — ar pētījumu «Latgales zemnieki 1772. — 1861. gados».

Pirmās atzinības gūst Latgales skanu mākslas Padobešu kalns J. Ivanovs, Silājānu keramikā 1937. gadā. Vispasaules mākslas un tehnikas izstādē Parīzē izpelēnas divas zelta un divas sudraba medaļas. Parādās arī vērā nemami literāti: Latgales bēdu un populiā dzēznieki S. Putāns, «sava laikmeta dunošais robots», revolucionāris P. Voitkāns — Klaidūnis, kļūsīs līrikis A. Eglājs, Trauksmalā Alba (Albīne Mežē). Latgales poētiskā dvēsele A. Adumāns. Varbūt šodien ar interesu lasītu arī O. Rupaina, J. Klīdzēja, A. Sprūža sacerējumus, S. Belkovska kritiskos rakstus, ja vīnu nezēlīgais Otrais pasaules karš nebūtu ar vīnu likteniem izrīkojies pēc sava prāta.

1919. gadā J. Zīdra, V. Zeimāns latgaliski tulkoja V. I. Lenīna, N. Krupskajas, A. Lunačarska darbus.

1940. gadā Latgales apgabala avīze «Talsneiba» iesplež M. Šolohova romāna «Plēsums» («Uzplāsto vacaine») tulkojumu, ko kvalitatīvi veicis J. Laganovskis.

Pa istam Latgale savu ekonomisko un garīgo lidojumu var uzsākt tiek pēc Lielā Tēvījas kara. Strauji atīstās novada rūpniecība, lauksaimniecība nostājas uz kolektivizācijas ceļa. Ipaši strauji cīlies izglītības līmenis.

Kultūras jomā paliekoša nozīme bija 1958. gadā Rīgā rīkotajā Latgales kultūras nedēļai, kas pirmo reizi visai republikai atklāja tās garīgās potences, kas slēpjās Šajā kādreiz atpalīzībā nīkušajā novadā.

Jā, kurš gan

Rajona kinoteātros

RĪGAS KINOSTUDIJAS MĀKSLAS FILMA «AIZAUGUŠĀ GRĀVI VIEGLI KRIST»

Aizaugušā grāvi viegli krist... Paturot prātā šo patiesibu, ko kohza «Rosme» darboņi ilgi un rūpīgi gatavoja sev mīkstu krišanas vietu. Viņu krišanai bija vairāki iemesli: līdz šim visai ienesīgā aizdomīgas dzīras brūvēšana visiem slāpstošajiem, lieliskā arhitektūras stilā ieturētā somu pīrti, kur grēķi netika nomazgāti, bet klāt nāca jauni, jaunā tehnika, kas pamazām tika izjauka rezerves daļām... Krišana sākās ārāk, nekā to varēja gaidīt. Daži momentāni pārorientējās un sāka dzīvo «pa jaunam». Cili nokrita un vairs nepiecelās...

Tātu bija arī morāli stipri cilvēki, kuri ilgojās pēc citas — godigas un krietnās dzīves.

Tieši uz tādiem cilvēkiem un lauku jaunās paudzes balstās šis publicistikā asās filmas autoru ceriba.

Scenārija autori: P. Putniņš, J. Streičs.

Režisors — J. Streičs.

Lomās: J. Paukštello, G. Cilinskis, J. Lejaskalns, I. Burkova, G. Jakovjevs, U. Dumpis u.c.

KINO

«EZERZEME»

26. decembrī — «Kramplauzis», «Lenfilm», sāk. plkst. 14, 16, 18 un 20, 27. decembrī filmas sāk. plkst. 16, 18 un 20, 28. decembrī «Izprēcas brauciens», «Azerbaijanifilm», sāk. plkst. 17, 19 un 21, 29. decembrī — «Jaunības klūda», Dienvidslāvia, sāk. plkst. 17, 19 un 21, 30. decembrī — «Aizaugušā grāvi viegli krist», Rīgas st., sāk. plkst. 17, 19 un 21, 31. decembrī filmas sāk. plkst. 17 un 19.

«ATPUTĀ»

26. decembrī — «Glābjet «Concorde»», ASV, sāk. plkst. 14, 16, 18 un 20, 27. decembrī — «Puisis, kuram bija viens», Austrālija, sāk. plkst. 16, 18 un 20, 28. decembrī filmas sāk. plkst. 17, 19 un 21, 29. un 30. decembrī — «Kramplauzis», «Lenfilm», sāk. plkst. 17, 19 un 21, 31. decembrī — «Izprēcas brauciens», «Azerbaijanifilm», sāk. plkst. 17 un 19.

TV VILNA

26. decembrī, 9.00 — Zinas. 9.15 — Itāļu mūzikas koncerts. 9.45 — Rita vingrošana. 10.00 — Cīvīla alzardzība. 10.30 — TV skolēniem. Mācīties runāt angļiski. 11.10 — PSRS tautu dziesmas un dejas. 12.00 — Nedēļas panorāma (krievu val.). 12.30 — «Buratinu

Piedzīvojumi», 13.35 — Tautas mūzikas koncerts. 15.00 — Agrorūpniecīkā kompleks: darbi un cilvēki. 16.00 — Skola: pārkātošanās problēmas. Dokumentālā filma «Seit bīja Krīlovs». 16.30 — Bērniem. Clemons pie pāsaukstā stāstnieka. 17.50 — Zinas. 18.05 — Klaviermūzikas koncerts. 18.35 — Plrms Lietuvas KP CK plēnuma. 18.55 — Estrādes orbitā. 20.00 — «Panoramā». 20.30 — Dienas zinas (krievu val.). 20.35 — «Labu nakti, mazulī!». 21.00 — «Laiks». 21.40 — Pārkātošanās stārmeris. 21.50 — Mākslas filmas «Dīvalīnas laulības». 3. sērija, 22.50 — Zinas. 23.00 — Mākslas filmas «Anna Pavlova». 2. sērija.

27. decembrīs, 9.00 — Zinas. 9.15 — Ansambla «Rondo» koncerts. 9.45 — Rita vingrošana bērniem. 10.00 — «Kašanka». 10.30 — Nedēļas atbalss. 11.05 — TV — skolēniem. Mūsu valoda. 11.35 — Koncertfilma. 12.05 — Sievietes par sevi un par gimeni. 12.45 — Klasiskās mūzikas koncerts. 13.05 — Bērniem. 13.40 — «Ziemas pasaša». 13.50 — Mākslas filmas «Meiteniņi, vai gribi filmēties?». 15.10 — Konceris. 16.00 — Dokumentālā filma. 16.30 — Estrādes koncerts. 17.15 — Jaunatnes studija. 17.55 — Zinas. 18.10 — Kodolatbrunošanās sākums. 18.40 — Skatuves veterāni. Lietuvas PSR Nopelnīem bagātās skatuves mākslinieki I. Mažeika. 19.15 — Videospēles. 19.50 — Atlaunotie kulturas plēmīneklī. 20.00 — «Panoramā». 20.30 — Dienas zinas (krievu val.). 21.00 — «Laiks». 21.40 — Pārkātošanās stārmeris. 21.50 — Mākslas filmas «Dīvalīnas laulības». 4. sērija. 23.10 — Zinas.

Sludinājumi
Sakārā ar Preiļu rajona patēriņāju biedrības reorganizēšanu (1988. gada 1. jan-

● Jauno grāmatu apskats

Piedāvā centrālā bibliotēka

Dzejnieks un prozaikis Juris Cernovs lasītājiem pazīstams pēc dzejoju krājumiem un vēsturiskajiem garstāstiem «Froma uzticīgā sirds», «Iemīlotā krāsa — sarkana», «Zeme un zvaigznes». Grāmatā ««Auroras» cilddainis likteņis» autors tēlaini atainojis svārigākos posmus revolūcijas kriera un tā apkalpes gaitās.

«Padomju varas atjaunošana» Latvijā un Latvijas PSR iestāšanās PSRS sastāvā» ir dokumentu un dažādu citu materiālu kopojums.

Grāmatā «Latvijas liktengadi» stāsts par Padomju Latvijas dzīmšanu (1917. — 1919. g.), par burzūzijas kundzību Latvijā, par revolucionāro krizi un 1940. gada sociālistiskās revolūcijas uzvaru Latvijā, par sociālistiskajiem pārveidojumiem un šķiru cīņu Latvijas laukos pirmajos pēckara gados.

N. Kreijera grāmata «Mājas Krustiņsones» ir dokumentāls apraksts par komunistiskās partijas un Latvijas revolucionārās kustības veterānēm — māsām Emīliju, Martu un Elizabeti Krustiņsonēm.

Krājumā «Ienaīdnieka aizmugurē» publicētas okupētās Latvijas koncentrācijas nometnu un cietumu politisko ieslodzītu, partizānu un frontes izlūku vēstules, kas rakstītas Liela Tēvijas kara laikā.

Grāmatā «Padomju dzīvesveids» tās autori parāda mūsu ikdienu priešrocības un padomju tautas ievērojamos sasniegumus sociālisma ceļniecībā.

Mācību līdzekļu politmācību sistēmai «Paātrinājuma stratēģija» izgaismots PSKP kurss mūsu valsts sociālli ekonomiskās attīstības paātrinājumam.

Grāmatā «Ja ģimenē ir pusaudzis» aplūkotas pusaudžu vēcumā īpatnības un raksturīgākās grūtības viņa audzināšanā ģimenē, iztirzāti pusaudža idejiski politiskās, tikumiskās, tiesiskās, estētiskās, fiziskās audzināšanas, dzimumaudzināšanas, darbaudzināšanas un profesionālās orientācijas jautājumi.

Izdevniecība «Liēsma» laidusi kļajā albumu «Aleksandrs Dem-

bo», kas veltīts māksliniekam, vienam no vadošajiem vidējās paudzes latviešu grafiķiem.

Artura Apīna grāmatā «Neprasot atļauju» apkopoti apcerējumi par neoficiālo tautas masas radušos literatūru, kas rokrakstu vēldā izplatījās 18. un 19. gadījumā.

G. Cīruļa grāmatā «Atmiņu akordi» publicēti stāstījumi par tāko un sadarbi ar dzejniekiem, prozaikiem, dramaturgiem un scenāristiem — tiem cilvēkiem, kuri zināmā mērā ieinterējuši autora sākotnējo un vēlāko ceļu literatūrā.

Iznācis «Spridīša bibliotēkas» 2. sejums, kurā ievietoti divi darbi — Doku Ata «Mans dzīves rīts» un A. Brigaderes «Anneles stāsti». Sie darbi ir latviešu literatūras klasiku bērnības atminas.

Sērijā «Klasikas bibliotēka» iznācis Andreja Upīša romāns «Zaļā zeme».

Grāmatā «Vestules» apkopotas gandrīz visas līdz šim apzinātās un pieejamās Tautas rakstnieka Viļa Lāča vestules, kas tapušas laikā no 1925. līdz 1963. gadam.

Jā piecas dažāda rakstura, dažādas dzīves uztveres un dažādas izglītības sievietes stāsta par vieniem un tiem pašiem notikumiem un ja šo stāstu autore ir Tautas rakstniece Rēgina Ezerīa, kurali tik bagāta un kupla valoda, tad tā ir droša kīla, ka krājums «Pie klausiem ūdeņiem» ir interesants un psiholoģiski nāsants.

Ikgadējā krājumā «Stāsti» iekļauti veiksmīgākie šīs prozas rakstniekiem mūsdienu Amerikas literatūrā. Savos labākajos darbos viņš ir mākslinieks humanists, kas radījis spilgtus sacerējumus, veitītus demokrātiskajai darba Amerikai. Grāmatā «Dusmu augļi», «Mūsu rūpju ziema» (krievu valodā) iekļauti darbi ir labākie Dž. Steinbeka daļradē.

Stāsta «Anna kaklā jeb atgriešanās no Turienes» attēlotas bijušā karavīra dramatiski komisks gaitas slimīcā. Stāsts uzrakstīts ar spīrgtu humora izjūtu un optimismu.

Izdevniecība «Liēsma» laidusi kļajā Imanta Auziņa jubilejas krājumu «Si zeme, tava skūps un krāsns sarkāna mute». Izlases apkopota dzeja no dažādiem krājumiem (1956. g. — 1986. g.).

Sāņemis jauns E. Sudmales dzēju krājums «Sidrabupe».

Sociālistiskā Darba Varonā, Lenīna un PSRS Valsts prēmiju laureāta Jurija Bondareva romāns «Spēle» noslēdz savdabīgu trilogiju («Krasts», «Izvēle») par mūsdienu inteleģenci. Bijušais frontinieks Krimovs, kurš tagad ir izcisīs klinorežīs, noķūst sarežģītā dzīves situācijā un it kā ar citām acīm skata apkārtējos cilvēkus, izjut, kas ir zemiskums, salīs aprēķīns un nodevība.

Sērija «Brīnumzeme» (Pasauļes tautu pasakas) iznākusi grāmata «Pēlnrušķis un trollis», kuru apkopotas norvgēu tautas pasakas.

Krājumā «Mūsdienu dānu novēle» (krievu valodā) apkopoti dānu prozas vecmelstaru un ari jaunākās paudzes rakstnieku darbi, kas dod plašu priekšstatu par šīs valsts sādienu.

Henriks Manns (1871—1950) — pazīstams vācu rakstniek. Viņa grāmatā «Uzticīgais» (krievu valodā) iekļautais romāns attaino kēizariskās Vācijas dzīves plašu panorāmu 20. gadsimta sākumā. Krājumā publicētas ari H. Manna noveles.

Džons Steinbeks (1902—1968) ir viens no leviņjamākajiem rakstniekiem mūsdienu Amerikas literatūrā. Savos labākajos darbos viņš ir mākslinieks humanists, kas radījis spilgtus sacerējumus, veitītus demokrātiskajai darba Amerikai. Grāmatā «Dusmu augļi», «Mūsu rūpju ziema» (krievu valodā) iekļauti darbi ir labākie Dž. Steinbeka daļradē.

I. BATARAGA,

rajona centrālās bibliotēkas vecākā bibliogrāfe

Redaktors V. PETROVS

Lai tēva mīla paliek dzīli sirdi
Par avotu, kur mūžam spēku
smelt.

(I. Mežnora)

Skumju bridi esam kopā ar
Jāni Veiguru, TEVU smiltāja
izvadot.

Preiļu 24. CRBP kolektīvs

Negribi sirds ticēt, ka cilvēks var
tā —
No gaišas dienas aiziet mūžībā.

(A. Skalbe)

Izsakām dzīļu līdzjūtību Annai Pundurei sakārā ar BRAĻA nāvi.

Darba biedri

Garu mūžu nodzīvoji,
Daudz darbīna padarīji.
Lai nu viegli zemes māte
Pārkāj smilšu paladīju.

(T. dz.)

Izsakām līdzjūtību Jānim Stārim, TEVU uz smiltāju izvadot.

Vanagu skolas kolektīvs

Lai tēva mīlestība visos celos
vada,
Lai tēva mīlers jums jaunu spēku
rod.

(J. Silazars)

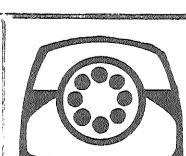
Sērojam kopā ar Aivaru Balceru un viņa ģimeni, uz mūžu no TEVA atvadoties.

«Agroķimijas» Preiļu rajona apvienības kolektīvs

Tir. 13 966 eks. (latv. val. 9 949 eks., kriev. val. 4 017 eks.).

1. nos. iespiļošanas. Ofsetspiedums.
Laikraksts iespiļošas Latvijas PSR Valzīdzniecības, poligrafijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā 228400, Daugavpilī, Valkas ielā 1.

Indeks 68169. Pas. 1757.

REDAKCJAS ADRESE: 228250, Preiļi, Komjaunatnes ielā 1.
TĀLRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 22154,
sekretariāts — 21769, agrorūpnieciskā kompleksa, kultūras un
sporta nodalas — 21759, partijas dzīves, skolu un vēstulu no-
dalas — 21996, vietējo padomju darbā, rūpniecības un celt-
niecības nodalas — 21985, grāmatvedība, uzzīnas par sludinā-
jumiem — 22305.

Laikraksts «Lenīna Karogs» iznāk otrdienās, ceturtdienās, sestdienās latviešu un krievu val.

«Lenīna Karogs» («Ленинское знамя»). Газета Прейлиского районного комитета Коммунистической партии Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке, г. Прейли, Латвия. Издательство «Звайгнес», г. Рига, ул. Горького, 105.